

Järjestöjen vetoamus pääministerille ja maan hallitukselle

Luonnon tilaa on vahvistettava vaarantamatta Suomen ruoka- ja metsäsektorin tulevaisuutta

Suomen metsä- ja ruokasektorin järjestöt vetoavat hallitukseen, jotta EU:n ennallistamisasetuksen kansallisessa toimeenpanossa kyetään turvaamaan toimialojen laajojen arvoketjujen toimintaedellytykset. Nämä alat ovat Suomen huoltovarmuuden, viennin ja alueellisen elinvoiman perusta. Siksi ennallistamistoimet on toteutettava tavalla, joka vahvistaa luonnon monimuotoisuutta vaarantamatta työn, yrittämisen ja investointien edellytyksiä maassamme.

Metsätalous, ruoantuotanto, teollisuuden kilpailukyky ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen voidaan sovittaa yhteen, kun toimenpiteet valitaan vaikuttavuuden perusteella, kansallinen liikkumavara käytetään täysimääräisesti ja suomalaisen tuotannon toimintaedellytyksistä pidetään huolta.

Luonnon tilan parantaminen on yhteinen tavoite

Ruoka- ja metsäsektorin toimijat tekevät jo nyt luonnon tilaa vahvistavia toimia maa- ja metsätiloilta kuluttajille saakka. Lisätoimet on toteutettava maanomistajien, elinkeinojen ja julkisen vallan yhteistyönä sekä arvioitava niiden vaikutukset maa- ja metsätalouteen, teollisuuteen, huoltovarmuuteen, työpaikkoihin ja alueiden elinvoimaan.

Valmistelussa esitettyjen arvioiden mukaan toimien kokonaiskustannukset voivat nousta noin 1,2 miljardiin euroon ja rahoitusvaje noin 400 miljoonaan euroon vuodessa. Rajuimman skenaarion mittaluokka vastaisi noin 1–2 sellutehtaan ja viidentoista teollisen mittakaavan sahan vuotuista puunkäyttöä. Näin merkittäviä vaikutuksia investointeihin, vientiin ja työllisyyteen ei voida sivuuttaa, eikä tavoitteita pidä asettaa ilman uskottavaa rahoitusta.

Vetoamme pääministeriin ja koko hallitukseen:

1. Hyödynnetään Suomen kansallinen liikkumavara täysimääräisesti

Luontotyyppien määritelmät, nykytila, pinta-alat ja tietopohja on ratkaistava ennen tavoitteisiin sitoutumista. Määritelmien tulee olla selkeitä, tarkkarajaisia, oikeusvarmoja ja tieteellisesti perusteltuja, eikä niitä saa tulkita asetuksen vaatimuksia laajemmin. Kaikki kansalliset joustot on arvioitava ja hyödynnettävä.

Suomi ei voi mennä komission kanssa käytäviin kahdenvälisiin neuvotteluihin ilman ennalta muodostettua kansallista kantaa. Hallituksen on ennen neuvotteluja määriteltävä Suomen kanta tavoitteiden lähtötasoon, vertailuvuoteen ja käytettävään vertailuaineistoon. Neuvotteluissa on puolustettava kansallista liikkumavaraa sekä ratkaisuja, jotka turvaavat ruoka- ja metsäsektorin kansainvälisen kilpailukyyn. Suomen ei tule sitoutua tavoitteisiin, joiden vaikutuksia, kustannuksia tai toteuttamisedellytyksiä ei voida luotettavasti arvioida.

2. Valitaan vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat keinot

Ennallistamisessa on tavoiteltava mahdollisimman suurta luontohyötyä mahdollisimman vähäisin haitoin ruoantuotannolle, puun saatavuudelle, investoinneille ja työllisyydelle. Tavoitteet ja toimet on mitoitettava vaikuttavuuden, toteutettavuuden ja käytettävissä olevan rahoituksen mukaan.

Arvioinnissa on huomioitava myös alueelliset vaikutukset ja muun sääntelyn kanssa syntyvät yhteisvaikutukset. Toimeenpano edellyttää pitkäjänteistä ja uskottavaa rahoitusta.

Heikentymättömyysveloite on rajattava vain tosiasiallisiin maankäyttöluokan muutoksiin. Maa- ja metsätalouteen kuuluvia toimenpiteitä ei tule tulkita heikentymiseksi.

3. Pidetään aktiivinen metsätalous ja luonnonhoito vahvasti mukana ratkaisuisissa

Aktiivisen metsätalouden ja luonnonhoidon edellytyksiä ei saa vaarantaa ennallistamisen vuoksi. Metsätalous, ennallistaminen ja luonnonhoito voidaan sovittaa yhteen. Talousmetsissä tehtävät luonnonhoitotoimet on otettava huomioon toimenpiteitä kohdennettaessa, osana ennallistamista.

4. Turvataan kotimaisen ruokaketjun toimintaedellytykset

Ennallistamissuunnitelma ei saa heikentää suomalaisen ruoantuotannon, maatilojen tai ruokaketjun toimintaedellytyksiä. Alkutuotanto on ruokaturvan ja huoltovarmuuden perusta, ja sen kannattavuus mahdollistaa myös pitkäjänteiset luontotoimet. Vaikutukset tuotantokykyyn, kannattavuuteen, investointeihin, elintarviketuotantoon ja alueiden elinvoimaan sekä eri toimien yhteisvaikutukset on arvioitava ennen lopullisia sitoumuksia.

Maatalousmailla toimien lähtökohtina tulee olla vapaaehtoisuus, kannustavuus ja oikeudenmukaiset korvaukset. Toimet on voitava sovittaa tilojen normaaliin toimintaan vaarantamatta tuotannon kannattavuutta tai jatkuvuutta.

5. Vapaaehtoisuus ja kannustavuus takaavat onnistumisen

Yksityismailla ennallistamistoimien tulee perustua maanomistajan aloitteeseen tai nimenomaiseen suostumukseen. Järjestelmän on oltava kannustava. Toimenpiteistä alkutuotannolle aiheutuvat kustannukset, tulonmenetykset ja riskit on korvattava oikeudenmukaisesti.

Vetoamme hallitukseen, että Suomi toteuttaa ennallistamisasetuksen tavalla, joka tuottaa todellisia ja mitattavia hyötyjä luonnolle sekä turvaa samalla kotimaisen ruoantuotannon, puun saatavuuden, ruoka- ja metsäsektorin kansainvälisen kilpailukyyn ja suomalaiset työpaikat. Luonnon tilan vahvistaminen onnistuu parhaiten yhteistyöllä, ennakoitavalla sääntelyllä ja riittävällä rahoituksella.

Helsingissä 7.10.2026

Allekirjoittajat

Tero Hemmilä, puheenjohtaja, MTK

Mats Nylund, puheenjohtaja, SLC

Mikko Käkelä, toimitusjohtaja, Elintarviketeollisuusliitto ETL

Veli-Matti Kunttonen, puheenjohtaja, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL

Markku Salomaa, toiminnanjohtaja, Meijerialan Ammattilaiset MVL

Petri Vanhala, puheenjohtaja, Paperiliitto

Tino Aalto, toimitusjohtaja, Sahateollisuus ry